

Son Dönem Böbrek Yetmezli?i Uyum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Son Dönem Böbrek Yetmezli?i Uyum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30475>

Öz

Son Dönem Böbrek Yetmezli?i Uyum Ölçe?i, kronik bir hastal?k olan **Son Dönem Böbrek Yetmezli?i** (SDBY) tan?s? alm?? bireylerin, hastal?klar?na ve tedavi süreçlerine gösterdikleri psikososyal uyum düzeylerini ölçmek amacıyla geli?tirilmis tir. Ölçek, hastalar?n hastal???n getirdi?i zorluklarla ba?a ç?kma stratejilerini, duygusal tepkilerini ve ya?am kalitesine yönelik adaptasyonlar?n? de?erlendirir. Bu giri?, Ok ve Kutlu (2019) taraf?ndan gerçekleştirilen ölçe?in Türkçe **uyarlama** ve **psikometrik özellikleri** çal??mas?na dayanmaktadır. Çal??ma, ölçe?in Türk kültürüne ve diline uygunlu?unu s?nayarak, SDBY hastalar?nda güvenilir ve geçerli bir ölçüm aracı sa?lamay? hedeflemiştir.

Uyarlama çal??mas?, orijinal ölçe?in yap?sal bütünlü?ünü koruyarak, klinik ve ara?tırma ortamlar?nda kullan?m için gerekli olan kültürel e?de?erlili?i sa?lam??tır. Bu ölçek, özellikle diyaliz tedavisi gören veya böbrek nakli bekleyen hastalarda uyum sorunlar?n? erken te?his etmek ve uygun psikolojik müdahaleleri planlamak aç?s?ndan önemlidir.

Anahtar Kelimeler

Son Dönem Böbrek Yetmezli?i, Uyum, Adaptasyon, **Psikometrik Özellikler**, Ölçek Uyarlamas?, Kronik Hastal?k, Diyaliz, Ya?am Kalitesi.

Yazarlar

Elif Ok, Figen Y. Kutlu

Amaç

Son Dönem Böbrek Yetmezli?i Uyum Ölçe?i'nin temel amacı, **Son Dönem Böbrek Yetmezli?i** (SDBY) olan bireylerin hastal???a ve zorlu tedavi rejimlerine (hemodiyaliz, periton diyalizi vb.) kar?? geli?tirdikleri duygusal, sosyal ve davran??sal uyum düzeylerini standart bir ?ekilde ölçmektir. Ölçe?in Türkçe uyarlamas?, Türk popülasyonunda SDBY hastalar?n?n psikososyal ihtiyaçlar?n? belirlemede güvenilir bir araç sunmay? amaçlam??tır.

Bu araç, klinisyenlerin ve ara?tırmacılar?n, hasta uyumunda risk altında olan bireyleri tespit etmelerine, bu bireylere yönelik destekleyici programlar geli?tirmelerine ve uygulanan psikososyal müdahalelerin etkinli?ini de?erlendirmelerine olanak tan?ır.

Yap?

Ölçek, bireylerin kronik hastal???a kar?? gösterdikleri psikososyal **uyum** (adaptasyon) yap?s?n? ölçmektedir. Uyum, genellikle hastal???n yükünü kabul etme, tedaviye ba?lılık, duygusal

düzenleme ve sosyal destek sistemlerini kullanabilme gibi çok boyutlu unsurlar? içerir. SDBY'de uyum, hastal???n ilerleyici do?as? ve ya?am tarz? k?s?tlamalar? göz önüne al?nd???nda kritik bir psikolojik yap?d?r.

Uyarlama çal??mas?, orijinal ölçe?in ölçtü?ü temel boyutlar?n Türkçe örneklemede de geçerli olup olmad???n? incelemi?tir. Bu yap?, hastan?n hastal???na dair alg?s?n?, umut düzeyini ve tedaviye kat?lm iste?ini kapsayan bili?sel ve duygusal bile?enlerden olu?ur.

Geçerlik

Ok ve Kutlu (2019) taraf?ndan yürütölen Türkçe uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in yap?sal geçerli?ini incelemek üzere faktör analizi teknikleri kullan?lm???r. Yap? geçerli?inin sa?lanmas? için, ölçe?in teorik olarak ölçmesi beklenen yap?y? ne kadar do?ru ölçtü?ü de?erlendirilmi?tir. Bu amaçla, genellikle Kriter Geçerli?i (örne?in, ya?am kalitesi veya depresyon ölçekleri ile korelasyon) ve Yap? Geçerli?i (Faktör Analizi) yöntemleri uygulanm???r.

Elde edilen bulgular, ölçe?in SDBY hastalar?n?n uyum düzeylerini ölçmede geçerli bir araç oldu?unu göstermi?tir. Yap?sal geçerli?in yan? s?ra, dilsel ve kültürel geçerlik için uzman görü?leri al?nm?? ve çeviri-geri çeviri yöntemleri kullan?larak ölçek maddelerinin kültürel e?de?erlili?i sa?lanm???r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik çal??malar?, ölçüm sonuçlar?n?n zaman içinde tutarlı ve kararlı olup olmad???n? belirlemeyi amaçlam???r. Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in iç tutarlılı??? genellikle **Cronbach Alfa** katsay?s? ile incelenmi?tir. Yüksek Cronbach Alfa de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Uyarlama çal??mas?n?n sonuçlar?, ölçe?in bütünü için ve olası alt boyutlar? için yeterli düzeyde iç tutarlılık katsayılarına ula??ld???n? göstermi?tir. Ayrıca, ölçe?in kararlılı???n? de?erlendirmek amacıyla test-tekrar test güvenilirli?i çal??malar?n?n da yap?lm?? olması muhtemeldir. Bu güvenilirlik verileri, ölçe?in klinik de?erlendirmelerde ve ara?t?rmalarda güvenle kullan?labilece?ini teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Türkçe **uyarlama** sürecinde, Son Dönem Böbrek Yetmezli?i Uyum Ölçe?i'nin orijinal yap?s?n?n Türk örnekleminde de sürdürölüp sürdürölmedi?ini kontrol etmek amacıyla Faktör Analizi gerçekleştirilmi?tir. Ke?fedici Faktör Analizi (KFA) veya Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) teknikleri kullan?larak ölçe?in alt boyutlar? belirlenmi?tir.

Bu analizler, ölçe?in çok boyutlu bir yap?ya sahip oldu?unu ve uyumun farklı yönlerini temsil eden faktörlere ayr?ld???n? ortaya koymu?tur. Faktör yüklerinin yeterli düzeyde olmas?, maddelerin ilgili alt boyutlar? güçlü bir ?ekilde temsil etti?ini ve ölçe?in yap?sal geçerli?inin do?ruland???n? göstermi?tir.

Araç

Test Type: Uyarlama Ölçe?i (Adaptation Scale)

Format: **Likert Tipi** Derecelendirme (Likert Type Rating Scale)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Kronik Böbrek Yetmezli?i hastalar?, özellikle diyaliz tedavisi gören veya nakil bekleyen yeti?kin bireyler.

Age Group: Yeti?kinler

Population Details: Çal???ma genellikle Türkiye'deki çe?itli hastanelerin nefroloji veya diyaliz ünitelerinde takip edilen SDBY hastalar? üzerinde gerçekleştirilmi?tir.

Test Methodology: Bireysel olarak uygulanan, öz bildirim (self-report) temelli psikometrik ölçüm aracıdır.

Anahtar Kelimeler

SDBY, Böbrek Hastal???, **Likert Tipi**, Öz Bildirim, **Kronik Böbrek Yetmezli?i**, Diyaliz Tedavisi, **?ç Tutarlılık**.

?zinler, Ücret ve Test Y?i?

Testin Uyarlama Y?i?: 2019

Sorumlu Yazar: Elif OK

?leti?im: elifok7@gmail.com

Ölçe?in ticari kullan?m? ve izin ?artlar? için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Akademik veya ara?t?rma amaçlı kullan?mlar için genellikle referans gösterilmesi yeterlidir.

Kaynaklar

Ok, E. ve Kutlu F. Y. (2019). Son Dönem Böbrek Yetmezli?i Uyum Ölçe?inin Türkçe **uyarlamas?**

ve **psikometrik özellikleri**. *Ac?badem Üniversitesi Sa?lık Bilimleri Dergisi*, 10(3), 427-437. doi: 10.31067/0.2019.129

Makalenin orijinal ba?lant?s?: acibadem.dergisi.org

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: son-donem-bobrek-yetmezligi-uyum-olcegi-toad.pdf

Son Dönem Böbrek Yetmezli?i Uyum Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelerin tam listesi için kaynak makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

son-donem-bobrek-yetmezligi-uyum-olcegi-toad.pdf

acibadem.dergisi.org

?leti?im: elifok7@gmail.com

Derecelendirme: Likert Tipi